

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

946

Vragen van de leden **Omtzigt**, **Geluk-Poortvliet** en **Van Helvert** (allen CDA) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *de Hagia Sophia, die door Turkije tegen de regels van de Organisatie der Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (UNESCO) in, is omgevormd tot een moskee* (ingezonden 4 november 2020).

Antwoord van Minister **Blok** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 30 november 2020).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het feit dat Turkije de Hagia Sophia en het Chora-museum (beiden voormalige christelijke kerken) van musea omvormt naar moskeeën, terwijl beiden beschermd zijn als werelderfgoed van Unesco, omdat Turkije ze zelf op dit lijst gezet heeft als musea?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening dat hiermee afbreuk gedaan wordt aan de culturele en historische waarde die deze bouwwerken hebben voor de Christelijke gemeenschap en dat hiermee wordt getoerd aan de boodschap van pluriformiteit en tolerantie die deze monumenten uitdragen?

Antwoord 2

Deze twee monumenten maken deel uit van het UNESCO werelderfgoed Istanbul. Dit werelderfgoed is een belangrijk symbool van interreligieuze en interculturele dialoog en moet als zodanig worden gerespecteerd. Dat houdt in dat er geen stappen mogen worden genomen die de *Outstanding Universal Value* (OUV) van het werelderfgoed aantasten. Het is aan het Werelderfgoedcomité van UNESCO om dat te beoordelen. Daarbij wordt als eerste gekeken naar de instandhouding van de OUV, en dus niet primair naar de specifieke functie van het gebouw. Het kabinet onderkent dat het bedekken van de religieuze kunst effect kan hebben

¹ Deutsche Welle, 27 augustus 2020, «Like Hagia Sophia, Turkey to reconvert Chora Museum into mosque». (<https://www.dw.com/en/like-hagia-sophia-turkey-to-reconvert-chora-museum-into-mosque/a-54713753>)

op de beleving van bezoekers.

Vraag 3

Klopt het dat Turkije de regels van UNESCO overtreedt? Klopt het ook dat Turkije al een aantal unieke fresco's en schilderijen in het Chora-museum bedekt heeft?²

Antwoord 3

Het kabinet is bekend met de berichten dat een aantal fresco's en schilderijen met witte doeken zijn afgedekt. Van belang is dat er geen onomkeerbare aanpassingen worden gedaan die de OUV van het monument aantasten. De precieze functie van UNESCO-monumenten is een interne aangelegenheid van UNESCO-lidstaten zelf. Zoals gesteld is het aan het Werelderfgoedcomité om te oordelen over mogelijke aantasting van de OUV.

Vraag 4

Ben u bereid deze problematiek aan te kaarten op de komende vergadering van de executive board van UNESCO (4–18 november, te Parijs) ten einde Turkije te bewegen zich aan de afspraken te houden en deze monumenten hun status als museum te laten behouden? Zo ja, hoe zal de Nederlandse delegatie deze kwestie aankaarten?

Antwoord 4

Zoals vermeld in eerdere beantwoording van Kamervragen hierover (Aanhangsel van de Handelingen, nr. 3748, vergaderjaar 2019–2020), heeft Nederland reeds samen met EU-lidstaten opgeroepen om de Hagia Sophia als symbool van interreligieuze en interculturele dialoog te respecteren. Dit neemt niet weg dat de precieze status van de Hagia Sophia uiteindelijk een interne aangelegenheid van Turkije is. Dit geldt ook voor het Chora monument.

De geplande vergadering van de Executive Board van UNESCO (4-18 november, te Parijs) is vanwege COVID maatregelen uitgesteld. Tussen 2 en 10 december vindt een virtuele bijeenkomst met een ingekorte agenda plaats. In januari is er een vervolg. Zoals hierboven reeds gemeld, worden vraagstukken over de instandhouding van de OUV inhoudelijk behandeld in het UNESCO Werelderfgoedcomité. Dit comité komt in juni of juli 2021 bijeen. De Executive Board speelt geen rol in de inhoudelijke behandeling van deze kwestie, maar wel in de agendering van de kwestie voor de eerstvolgende vergadering van het Werelderfgoedcomité.

Vraag 5

Hoe kaarten andere landen deze kwestie aan op de vergadering van de UNESCO executive board?

Antwoord 5

Zoals in het antwoord op de vragen 3 en 4 aangegeven, worden dit soort kwesties niet inhoudelijk behandeld in de Executive Board van UNESCO. Het is aan het Werelderfgoedcomité om te oordelen over mogelijke aantasting van de OUV.

Vraag 6

Kunt u deze vragen een voor een en zo spoedig mogelijk beantwoorden?

Antwoord 6

Ja.

² UNESCO, 10 juli 2020, «UNESCO statement on Hagia Sophia, Istanbul». (<https://en.unesco.org/news/unesco-statement-hagia-sophia-istanbul>)